

ZBORNICA ZDRAVSTVENE IN BABIŠKE NEGE SLOVENIJE -
ZVEZA STROKOVNIH DRUŠTEV MEDICINSKIH SESTER, BABIC
IN ZDRAVSTVENIH TEHNIKOV SLOVENIJE

VSEBINE PREIZKUSA JEZIKOVNEGA ZNANJA:

**slovenski strokovni jezik za
diplomirane medicinske sestre / diplomirane
zdravstvenike, diplomirane babice / diplomirane babičarje,
(pisno B2 in ustno C1 po SEJO)
in
tehnice zdravstvene nege / tehnike zdravstvene nege
(pisno B2 in ustno B2 po SEJO)**

Ljubljana, marec 2023

Založnik:
Zbornica zdravstvene in babiške nege Slovenije –
Zveza strokovnih društev medicinskih sester, babic in zdravstvenih tehnikov
Slovenije

Glavna in odgovorna urednica: Monika Ažman

Avtorji: Andreja Žele, Mira Krajnc Ivič, Gjoko Nikolovski, Dragica Štromajer, Anita
Prelec, Andrej Vojnovič

Dokument je lektoriran.

Oblikovala: Zbornica zdravstvene in babiške nege Slovenije – Zveza strokovnih
društev medicinskih sester in babic Slovenije

Ljubljana, 2023

CIP

Vsebinsko kazalo

Uvod

- 1 Zasnova: izhodišča
- 2 Namen
 - 2.1 Obrazložitev
 - 2.2 Ciljni uporabniki

VSEBINA PROGRAMA

1 Obseg in potek izpita

2 Izhodiščne smernice: opis zahtevanih ravni jezikovnega znanja

3 Merila za ocenjevanje za pisni del B2

- 3.1 Pisni del (B2): podrobnejša merila
- 3.2 Ustni del (B2): podrobnejša merila
- 3.3 Ustni del (C1): podrobnejša merila

4 Izvedba izpita in postopek ocenjevanja: pisni + ustni del

- 4.1 Izvedba izpita
- 4.2 Postopek ocenjevanja
 - 4.2.1 Izpitni obrazec za izpraševalca/ocenjevalca

5 Izpitne vsebine

- 5.1 Vzorčne izpitne vsebine
- 5.2 Vzorci izročkov za kandidate in izpraševalce

6 VIRI IN LITERATURA

1. ZASNOVA IZHODIŠČA

- Zakon o zdravstveni dejavnosti (Uradni list RS, št. 23/05 – uradno prečiščeno besedilo, 15/08 – ZPacP, 23/08, 58/08 – ZZdrS-E, 77/08 – ZDZdr, 40/12 – ZUJF, 14/13, 88/16 – ZdZPZD, 64/17, 1/19 – odl. US, 73/19, 82/20, 152/20 – ZZUOOP, 203/20 – ZIUPOPDVE, 112/21 – ZNUPZ, 196/21 – ZDOsk, 100/22 – ZNUZSZS, 132/22 – odl. US, 141/22 – ZNUNBZ in 14/23 – odl. US, v nadaljnjem besedilu ZZDej)
- Pravilnik o preizkusu znanja slovenskega strokovnega jezika za zdravstvene delavce in zdravstvene sodelavce, ki opravljajo dejavnosti v zdravstveni in babiški negi (Uradni list RS, št. 28/23): <https://www.uradni-list.si/glasilo-uradni-list-rs/vsebina/2023-01-0551/pravilnik-o-preizkusu-znanja-slovenskega-strokovnega-jezika-za-zdravstvene-delavce-in-zdravstvene-sodelavce-ki-opravljajo-dejavnosti-v-zdravstveni-in-babiski-negi>
- Skupni evropski jezikovni okvir (SEJO) za učenje, poučevanje, ocenjevanje (vir: Ministrstvo RS za šolstvo in šport, Urad za razvoj šolstva, Ljubljana 2011; prim. tudi The Common European Framework of Reference for Languages (CEFR): <https://www.coe.int/en/web/lang-migrants/cefr-and-profiles>)
- Vsebine preizkusa znanja slovenskega strokovnega jezika za diplomirane medicinske sestre/diplomirane zdravstvenike (v nadaljnjem besedilu diplomirana medicinska sestra), diplomirane babice / diplomirane babičarje (v nadaljnjem besedilu diplomirana babica) in tehnike zdravstvene nege/tehničarje zdravstvene nege (v nadaljnjem besedilu tehnik zdravstvene nege) je Zbornica zdravstvene in babiške nege Slovenije – Zveza strokovnih društev medicinskih sester, babic in zdravstvenih tehnikov Slovenije (v nadaljnjem besedilu Zbornica – Zveza) pripravila na podlagi 63. člena ZZDej v sodelovanju z **red. prof. dr. Andrejo Žele** (Filozofska fakulteta Univerze v Ljubljani) in **izr. prof. dr. Miro Krajnc Ivič** (Filozofska fakulteta Univerze v Mariboru) ter **izr. prof. dr. Gjokom Nikolovskim** (Filozofska fakulteta Univerze v Mariboru).
- ZZDej v 63. členu določa, da zdravstveni delavec oziroma zdravstveni sodelavec, ki opravlja svoje delo v neposrednem stiku z bolnikom, uporablja slovenski jezik. Najnižja stopnja znanja slovenskega jezika za zdravstvene delavce je raven **B2 Skupnega evropskega jezikovnega okvira (SEJO)**.
- Ne glede na splošno določilo o najnižji stopnji znanja slovenskega jezika na ravni B2 SEJO se za **diplomirano medicinsko sestro** in **diplomirano babico**, ki opravlja svoje delo v neposrednem stiku z bolnikom, zahteva znanje slovenskega jezika za zdravstvene delavce in zdravstvene sodelavce na ravni **C1** za ustno sporazumevanje in na ravni **B2** za pisno sporazumevanje (po merilih **SEJO**).
- Zakon o nujnih ukrepih za zajezitev širjenja in blaženja posledic nalezljive bolezni COVID-19 na področju zdravstva (Uradni list RS, št. 141/22, ZNUNBZ), ki je bil sprejet 28. 10. 2022, je v 21. členu začasno odstopil od določil ZZDej in določil, da se ne glede na tretji odstavek 63. člena ZZDej za **diplomirano medicinsko sestro**, **diplomirano babico** in magistra farmacije, ki opravlja svoje delo v neposrednem stiku z bolnikom, zahteva znanje slovenskega jezika na **ravni B2 SEJO**. Ukrep iz tega člena velja do **31. decembra 2023**. Vlada Republike Slovenije lahko ukrep s sklepom **največ dvakrat podaljša**, vsakokrat za največ šest mesecev.

Zbornica – Zveza organizira **preizkuse znanja slovenskega strokovnega jezika:**

- za poklic diplomirana medicinska sestra in diplomirana babica na ravni **C1 SEJO** za ustno sporazumevanje in **B2 SEJO** za pisno sporazumevanje,
- začasno praviloma do 31. 12. 2023¹ za poklic diplomirana medicinska sestra in diplomirana babica na ravni **B2 SEJO**,
- za poklic tehnik zdravstvene nege na ravni **B2 SEJO**.

Poudarek na preizkusu znanja slovenskega strokovnega jezika je na strokovnem področju zdravstvene oziroma babiške nege. Potrdilo o uspešno opravljenem preizkusu znanja slovenskega strokovnega jezika za zdravstvene delavce se izda za namen opravljanja dela zdravstvenega delavca pri izvajalcu zdravstvene dejavnosti v Republiki Sloveniji.

- V skladu s 63. členom ZZDej se znanje slovenskega jezika za izvajalce zdravstvene in babiške nege dokazuje:
 - z dokazilom o zaključeni **najmanj srednji šoli** v slovenskem jeziku v Republiki Sloveniji,
 - s potrdilom Zbornice – Zveze o uspešno opravljenem preizkusu znanja **slovenskega strokovnega jezika** za zdravstvene delavce v dejavnosti zdravstvene in babiške nege,
 - z dokazilom javne visokošolske izobraževalne ustanove v Republiki Sloveniji ali tujini, ki poučuje in izvaja izpit iz slovenskega jezika kot drugi oziroma tuj jezik, o uspešno opravljenem preizkusu znanja slovenskega jezika.

2. NAMEN

Osnovni namen tega programa je verodostojno oceniti dejansko stopnjo znanja slovenščine s področja zdravstvene oziroma babiške nege pri diplomiranih medicinskih sestrah, diplomiranih babicah in tehnikih zdravstvene nege, ki so izobrazbo oziroma poklicno kvalifikacijo pridobili v tujini in želijo zdravstveno dejavnost opravljati v Republiki Sloveniji.

2.1. OBRAZLOŽITEV

Delo diplomirane medicinske sestre, diplomirane babice in tehnika zdravstvene nege v zdravstvenih zavodih, domovih za starejše in drugih socialnovarstvenih zavodih ali vzgojno-izobraževalnih zavodih ter izvajalcih zdravstvene dejavnosti zahteva za kakovostno, strokovno in varno opravljeno delo tudi sporazumevanje s pacientom, njegovimi svojci ter bližnjimi in sodelavci v zdravstvenem timu ter drugimi zaposlenimi pri izvajalcu zdravstvene dejavnosti. Znanje slovenskega jezika je ključnega pomena za razumevanje bolnikovih bolezenskih težav in počutja nasploh, in za nemoteno in jasno sporazumevanje tako z bolnikom kot z drugim zdravstvenim osebjem.

- ¹ ZNUNBZ je v 21. členu začasno odstopil od določil ZZDej in določil, da se ne glede na tretji odstavek 63. člena ZZDej za diplomirano medicinsko sestro, diplomirano babico in magistra farmacije, ki opravlja svoje delo v neposrednem stiku z bolnikom, zahteva znanje slovenskega jezika na ravni B2 SEJO. Ukrep iz tega člena velja do 31. decembra 2023. Vlada Republike Slovenije lahko ukrep s sklepom največ dvakrat podaljša, vsakokrat za največ šest mesecev.

Pri usvajanju slovenščine kot nematerne jezika je zato najpomembnejše in tudi najbolj potrebno spoznati in postopno usvojiti osrednjo splošno sporazumevalno rabo slovenskega jezika. Na tej jezikovni ravni sta zasnovani praktičnosporazumevalna in praktičnostrokovna raba slovenščine, in v nadaljevanju tudi raba strokovne slovenščine.

SHEMA RAZMERIJ ZVRSTI V SLOVENSKEM JEZIKU: slovenski knjižni standardni jezik (norma + kodifikacija) → splošnosporazumevalni jezik (zapisano + govorjeno) ↔ jezik praktičnega sporočanja (praktičnosporazumevalna besedila, stalne besedilne oblike kot obvestilo, prošnja, pismo, pritožba) ↔ praktičnostrokovna slovenščina (višja stopnja opisnega izražanja v stroki) ↔ strokovna slovenščina (večja uporaba strokovnega izrazja).

2.2 CILJNI UPORABNIKI

Ciljni naslovniki tega programa so diplomirane medicinske sestre, diplomirane babice in tehniki zdravstvene nege, za katere je slovenščina neprvi oziroma drugi jezik in nameravajo delo opravljati v dejavnosti zdravstvene ali babiške nege v Republiki Sloveniji.

V opis delovanja v dejavnosti zdravstvene ali babiške nege v Republiki Sloveniji so vključeni 1) pacienti, 2) svojci pacientov in bližnje osebe pacientov, 3) njihov celotni poklicni kolektiv, tj. vsi njihovi potencialni zdravstveni delavci in sodelavci. Zato morajo biti vsi naštetih deležniki, s pacienti vred, vključeni v (izpitno) presojo o ustrezni jezikovni usposobljenosti diplomiranih medicinskih sester, diplomiranih babic in tehnikov zdravstvene nege.

VSEBINA PROGRAMA

1. OBSEG IN POTEK IZPITA

Izpit je dvodelni. Najprej je **pisni del**: zanj je predvidenih do 45 minut.

Sledi **ustni del**: ta je simulacija obravnave pacienta v zdravstveni oziroma socialnovarstveni ustanovi, tj. seznanitev komisije (po prejemu pacientove zdravstveno-negovalne dokumentacije); za ustni del je predvidenih 45 minut (25 + 20 minut):

ZA DIPLOMIRANE MEDICINSKE SESTRE IN DIPLOMIRANE BABICE

- a. **kandidatov pisni izdelek**: lastna predstavitev, predstavitev svojega dela, prošnja za strokovno izpopolnjevanje, za strokovno poročilo o zdravstveni ali babiški negi/ priporočilno pismo, opis ugotovljenih potreb po zdravstveni in babiški negi (raven jezikovnega znanja **B2**);
- b. **kandidatov razgovor s pacientom ali s svojci pacienta** o zdravstvenem stanju, njegovih težavah, osnovnih življenjskih aktivnostih, ugotavljanje potreb po zdravstveni oziroma babiški negi, postavitve negovalne diagnoze in ciljev (raven jezikovnega znanja **C1** ali začasno do 31. 12. 2023 **B2**);
- c. **kandidatov razgovor s sodelavci v timu zdravstvene nege in zdravstvenem timu**: o pacientih oziroma uporabnikih, njihovih težavah in načrtovanih aktivnostih, predaja službe, poročanje o ugotovljenih odstopanjih v zdravstvenem stanju ali predstavitev življenjske aktivnosti zdravstvene ali babiške nege ali strokovnega standarda ... (raven

jezikovnega znanja **C1** ali začasno do 31. 12. 2023 **B2**).

Za uspešno opravljen izpit se šteje, če so pozitivno ocenjeni vsi trije deli izpita.

PISNI DEL na ravni jezikovnega znanja **B2** (45 minut, tj. 50 % izpita), obseg od 250 do 300 besed; 50 % = 50 točk

Zgradba pisnega dela:

- kratka lastna predstavitev: dosedanja strokovna usposobljenost in področje dela;
- prošnja za dodatno izobraževanje/udeležbo na strokovnih izobraževanjih in izpopolnjevanji, pridobitvi dodatnih ali specialnih znanj: predstavitev namena in ciljev;
- ozstrokovno poročilo o zdravstveni ali babiški negi/ priporočilno pismo;
- opis ugotovljenih potreb po zdravstveni in babiški negi;
- pisna predaja službe, opis pacientovega/uporabnikovega stanja;
- druga praktičnostrokovna besedila s področja konkretnega strokovnega dela.

USTNI DEL je dvodelni in na ravni jezikovnega znanja **C1** ali začasno do 31. 12. 2023 **B2** (25 + 20 minut); 30 % + 20 % = 50 % = 50 točk

Zgradba ustnega dela:

- pogovor s pacientom ali s svojci pacienta
- pogovor s sodelavci v timu

Celotni izpit (pisni + ustni) je ovrednoten s 100 točkami, s 50 točkami za ustni in 50 točkami za pisni del. Točke so porazdeljene glede na dosežene odstotkovne deleže ob posameznem delu izpita.

ZA TEHNIKE ZDRAVSTVENE NEGE

- kandidatov pisni izdelek:** lastna predstavitev, predstavitev svojega dela, prošnja za strokovno izpopolnjevanje, opis ugotovljenih potreb po zdravstveni negi (raven jezikovnega znanja **B2**);
- kandidatov razgovor s pacientom ali s svojci pacienta** o zdravstvenem stanju, njegovih težavah, osnovnih življenjskih aktivnostih, ugotavljanje potreb po zdravstveni oziroma babiški negi, postavitev negovalne diagnoze in ciljev (raven jezikovnega znanja **B2**);
- kandidatov razgovor s sodelavci v timu zdravstvene nege in zdravstvenem timu:** o pacientih oziroma uporabnikih, njihovih težavah in načrtovanih aktivnostih, predaja službe, poročanje o ugotovljenih odstopanjih v zdravstvenem stanju ali predstavitev življenjske aktivnosti zdravstvene ali babiške nege ali strokovnega standarda (raven jezikovnega znanja **B2**).

Za uspešno opravljen izpit se šteje, če so pozitivno ocenjeni vsi trije deli izpita.

PISNI DEL na ravni jezikovnega znanja **B2** (45 minut, tj. 50 % izpita), obseg od 250 do 300 besed; 50 % = 50 točk

Zgradba pisnega dela:

- kratka lastna predstavitev: dosedanja strokovna usposobljenost in področje dela;
- prošnja za dodatno izobraževanje/udeležbo na strokovnih izobraževanjih in izpopolnjevanji, pridobitvi dodatnih ali specialnih znanj: predstavitev namena in ciljev;
- strokovno poročilo o zdravstveni ali babiški negi / priporočilno pismo;
- opis ugotovljenih potreb po zdravstveni negi;
- pisna predaja službe, opis pacientovega/uporabnikovega stanja;
- druga praktičnostrokovna besedila s področja konkretnega strokovnega dela.

USTNI DEL je dvodelni in na ravni jezikovnega znanja B2 (25 + 20 minut); 30 % + 20 % = 50 % = 50 točk

Zgradba ustnega dela:

- pogovor s pacientom ali s svojci pacienta
- pogovor s sodelavci v timu

Celotni izpit (pisni + ustni) je ovrednoten s 100 točkami, s 50 točkami za ustni in 50 točkami za pisni del. Točke so porazdeljene glede na dosežene odstotkovne deleže ob posameznem delu izpita.

2. IZHODIŠČNE SMERNICE: OPIS ZAHTEVANIH RAVNI JEZIKOVNEGA ZNANJA

Tu so za izhodiščno usmeritev pri določanju ravni jezikovnega znanja na kratko povzeti izbrani opisi zahtevanih ravni jezikovnega znanja.

Vir: Spodnji opisi v tem poglavju **2** so (dobesedno in ponekod skrajšano) povzeti iz spletne publikacije **Skupni evropski jezikovni okvir: učenje, poučevanje, ocenjevanje**. Svet Evrope 2001. Slovenska izdaja: Ministrstvo RS za šolstvo in šport 2011.

Skupne referenčne ravni: globalna lestvica

Samostojni uporabnik	B2	Razume glavne ideje v kompleksnem besedilu tako o konkretnih kot abstraktnih temah, vključno z razpravami s svojega strokovnega področja. V medosebnih stikih govori dovolj tekoče in spontano, da njegova komunikacija z domačimi govorci ni naporna ne zanj in ne za sogovorca. Tvoriti zna jasno, poglobljeno besedilo iz širokega razpona tem in razložiti stališče o nekem aktualnem vprašanju, tako da pojasni prednosti in pomanjkljivosti različnih možnosti.
-----------------------------	-----------	---

Raven B2 (višja raven) je nova raven, ravno toliko nad B1 (sporazumevalni prag), kot je A2 (vmesna) pod njo. Prva je sposobnost uveljavljanja v družabnem diskurzu, na primer: zna se

pogovarjati naravno, tekoče in učinkovito; celo v hrupnem okolju podrobno razume, kar mu sogovorec razločno pove v knjižnem standardnem jeziku; začne pogovor, v ustreznih trenutkih prevzema vlogo govorca in pogovor zaključi, ko se mu to zdi potrebno, čeprav morda ne vedno spretno; uporablja ustaljene fraze (na primer: To je pa težko vprašanje.), s katerimi pridobi čas in obdrži vlogo govorca, ko v mislih sestavlja, kaj bo povedal; pogovarja se tekoče in spontano, zato je običajna interakcija z domačimi govorci mogoča brez posebnega napora zanj ali sogovorca; zna se prilagoditi običajnim spremembam v poteku, slogu ali poudarkih pogovora; vzdržuje odnose z domačimi govorci. Drugi novi poudarek je nova stopnja jezikovnega zavedanja: popravi napake, če so privedle do nesporazuma; v glavi ima seznam »najljubših napak« in zavestno nadzoruje svoj govor, da se jim izogne; večinoma popravi spodrsaljaje in napake, če se jih zaveda; načrtuje, kaj mora povedati in kako bo to povedal, pri tem pa tudi upošteva, kakšen učinek bo imelo povedano na sogovorca.

Učinkoviti uporabnik	C1	Razume širok razpon zahtevnejših, daljših besedil in prepoznava implicitne pomene. Izraža se tekoče in spontano, ne da bi očitno iskal ustrezne izraze. Jezik uporablja prožno in učinkovito, tako za družabne kot za akademske in poklicne namene. Tvoriti zna jasna, dobro organizirana in poglobljena besedila o kompleksnih temah. Pri tem nadzorovano uporablja organizacijske vzorce, povezovalce (konektorje) in kohezivna sredstva.
-----------------------------	-----------	---

Raven C1 je dobila ime raven učinkovitosti. Zanj je značilen dober dostop do širokega razpona jezikovnih sredstev, ki omogočajo tekoče, spontano sporazumevanje, kot ponazarjajo naslednji zgledi: Zna se izražati tekoče in spontano, skoraj brez napora. Ima bogato besedišče, kar mu omogoča, da se vrzelim izogne s parafraziranjem. Le redko je opazno, da išče ustrezen izraz ali da uporablja strategijo izogibanja; tekoče izražanje se lahko zatakne samo ob pojmovno zahtevni temi.

Diskurzne spretnosti, značilne za prejšnjo raven, so prisotne tudi na ravni C1, le da je zdaj poudarek na še bolj tekočem izražanju, na primer: zna izbrati primerno frazo iz bogatega nabora diskurzni funkcij, s katerimi uvede svoje besede, da si zagotovi vlogo govorca ali da pridobi čas in obdrži položaj govorca v času, ko razmišlja; njegov govor je jasen, tekoč in dobro strukturiran, v njem je vidna nadzorovana raba organizacijskih vzorcev ter povezovalcev in kohezivnih sredstev.

BESEDIŠČE

Razpon besedišča	B2: Ima dovolj bogato besedišče, da lahko govori o temah, povezanih z njegovimi področji, in o večini splošnih tem. Sposoben je spremeniti formulacijo, da se izogne ponavljanju, toda leksikalne vrzeli lahko povzročijo obotavljanje in parafraziranje.	C1: Ima bogato besedišče, kar mu omogoča, da se vrzelim izogne s parafraziranjem. Le redko je opazno, da išče ustrezen izraz ali da uporablja strategijo izogibanja; obvlada idiomatiko in pogovorne prvine.
-------------------------	--	---

Nadzor besedišča	B2: Pravilnost besedišča je na splošno na visoki ravni, občasno prihaja do zamenjav in napačne izbire besed, a to ne ovira sporazumevanja.	C1: Občasni manjši spodrsaljaji, vendar brez bistvenih napak v besedišču.
-------------------------	---	--

Nujna splošno sporazumevalna leksika je povezana tudi s širšim družbenim praktičnosporazumevalnim kontekstom, s katerim je povezana zdravstvena oziroma babiška stroka.

področje	kraj dogajanja	ustanova	osebe	predmeti	dogodki	postopki	besedila
zasebno	dom, hiša, prostori, vrt	družina, družabne mreže	starši, sorojenci, sorodniki	notranje in zunanje okolje	prireditve, sprehodi	vsakodnevna opravila	tiskani in internetni viri
javno	javne površine	javne službe, javne ustanove	uradne osebe	plačilna sredstva, obrazci	prireditve, tekme, nesreče	kupovanje, potovanje	javna obvestila, poročila
poklicno	pisarne, podjetja, delavnice	podjetja, multinacionalke, korporacije ipd.	zdravniki, medicinske sestre, sodelavci	oprema, stroji	sestanki, posvetovanja, sprejemi	uradovanje, trženje	predpisi, zakoni, oglasi, poslovna pisma
izobraževalno	šole, univerze	poklicna združenja, ustanove	različni poklici	oprema za izobraževanje	kongresi, seminarji	predavanja, igre, obiski	strokovna besedila

Skupne referenčne ravni: shema za samoocenjevanje

Slušno razumevanje	B1: Pri razločnem govorjenju v standardnem jeziku razumem glavne točke, kadar gre za znane stvari, s katerimi se redno srečujem na delu, v šoli, prostem času itn. Če je govorjenje razmeroma počasno in razločno, razumem tudi glavne misli mnogih radijskih	B2: Razumem daljše govorjenje in predavanja in lahko sledim celo bolj zahtevnim pogovorom, pod pogojem, da je tema dovolj splošna. Razumem večino televizijskih poročil in oddaj o aktualnih zadevah. Razumem večino filmov v standardnem jeziku.	C1: Razumem daljše govorjenje, četudi ni natančno razčlenjeno in razmerja niso izražena jasno, temveč so samo nakazana. Brez posebnega napora razumem televizijske oddaje in filme.
---------------------------	--	--	--

	in televizijskih oddaj, ki se ukvarjajo s sodobnimi problemi in temami, ki me osebno ali poklicno zanimajo.		
Bralno razumevanje	B1: Razumem besedila, katerih jezik je pretežno vsakdanji ali povezan z mojim delom. Razumem opise dogodkov, občutij in želja v osebnih pismih.	B2: Berem in razumem članke in poročila, v katerih pisci zastopajo določena stališča ali poglede. Razumem sodobno književno prozo.	C1: Razumem dolga zahtevna besedila z veliko podatki, pa tudi književna besedila, ter zaznavam slogovno različnost. Razumem strokovne članke in daljša tehnična navodila, četudi se ne nanašajo na moje strokovno področje.
Govorno sporazumevanje	B1: Znajdem se v večini situacij, ki se pogosto pojavljajo na potovanju po območju, kjer se ta jezik govori. Lahko se tudi nepripravljen vključim v pogovor, povezan s splošnimi temami, temami, ki me osebno zanimajo, ali takimi, ki zadevajo vsakdanje življenje (na primer družino, hobije, delo, potovanja in aktualne dogodke).	B2: Lahko se izražam precej tekoče in spontano, tako da se brez večjih težav sporazumem z domačimi govorci. Lahko se vključim v razprave o splošnih temah in z utemeljitvami zagovarjam svoje stališče.	C1: Lahko se izražam tekoče in naravno, ne da bi pri tem preveč očitno iskal primerne izraze. Jezik znam uporabljati učinkovito in prilagodljivo tako v družabne kot poklicne ali učne namene. Znam natančno izražati svoje misli in poglede ter svoj govorni prispevek spretno povezovati s prispevki drugih.
Govorno sporočanje	B1: Povezovati znam preproste stavke, s katerimi lahko opišem svoje izkušnje in dogodke, sanje, želje in ambicije. Na kratko znam razložiti svoje poglede in načrte. Lahko pripovedujem zgodbo ali obnovim vsebino knjige	B2: Jasno in natančno znam opisati mnogo stvari s področij, ki me zanimajo. Razložiti znam svoj pogled na določen problem in podati prednosti in pomanjkljivosti različnih možnosti.	C1: Jasno in podrobno znam opisati kompleksne vsebine, pri tem znam smiselno povezati tematske točke, razviti in poudariti posamezne vidike in napraviti ustrezen zaključek.

	oziroma filma in opišem svoje odzive.		
Pisno sporočanje	B1: Pisati znam preprosta, sklenjena besedila v zvezi s splošnimi temami ali temami s področja osebnega zanimanja. Pisati znam osebna pisma in v njih opisati izkušnje in vtise.	B2: Pisati znam jasna in natančna besedila v zvezi s številnimi temami in vprašanji, ki me zanimajo. Pisati znam eseje ali poročila, v katerih moram podati informacije ali zagovarjati oziroma zavračati določena stališča. Pisati znam pisma, v katerih moram poudariti pomen določenih dogodkov in izkušenj.	C1: Tvoriti znam jasna, dobro oblikovana besedila in obširneje izraziti svoja stališča. V pismih, esejih ali poročilih znam natančno razložiti zahtevne vsebine in pri tem primerno poudariti tista dejstva, ki se mi zdijo najpomembnejša. Izbrati znam slog pisanja, primeren bralcu, ki mu je besedilo namenjeno.

Tvorbene dejavnosti in strategije: za govorne in pisne oblike

a) Pri ustnem tvorjenju (govorjenju)

C1	Splošno govorno izražanje: Tvoriti zna jasne, podrobne opise in predstavitve kompleksnih vsebin. Uspešno vključuje podteme, razvija posamezne točke in jih zaokroži s primernim zaključkom.
C1	Daljši monolog: Oblikovati zna jasne, podrobne prikaze kompleksnih tem. Oblikovati zna natančne opise in pripovedi, pri čemer vključuje podteme, razvija posamezne sestavine in zaokroži z ustreznim zaključkom.
C1	Javna obvestila: Tekoče in skoraj brez opaznega navora zna posredovati javna obvestila. Z ustrežno uporabo poudarka in intonacije zna natančno izraziti tudi drobne pomenske odtenke.
C1	Nagovarjanje občinstva: Jasno, dobro strukturirano zna predstaviti kompleksne vsebine. Svoja stališča zna osvetliti z daljšimi utemeljitvami in dopolnitvami, razlogi in ustreznimi primeri. Spontano in skoraj brez opaznega navora se zna odzivati na medklice.

b) Pri pisnem tvorjenju (pisanju)

B2	Pisati zna jasna besedila s podrobnostmi o različnih temah z znanih področij. Povezuje in vrednoti podatke in trditve iz več različnih virov.
-----------	---

3. MERILA ZA OCENJEVANJE

Tu so navedena najprej izhodiščna in krovna merila ocenjevanja slovenščine, prilagojena strokovnim potrebam diplomiranih medicinskih sester, diplomiranih babic in tehnikov zdravstvene nege: pisno in ustno.

Ocenjuje se:

- 1.) Ali je kandidat sposoben dovolj razumljivo, tj. enostavno in jasno, opisati pacienta, njegovo trenutno stanje, predstaviti ugotovljene potrebe in predstaviti načrt zdravstvene ali babiške nege (govorjena strokovna slovenščina dosega raven jezikovnega znanja C1 oz. B2)?
- 2.) Ali pri kandidatu ne glede na že dosedanjo prakso ali izobraževanje, ki ju je opravil v Sloveniji, obstaja potencialna nevarnost, da zaradi nerazumevanja jezika naredi strokovno napako?
- 3.) Ali v pisnem izdelku, ki je dosegel raven jezikovnega znanja B2, prevladuje slovensko izrazje, vključeno v smiselna sporočila. Najpomembnejši je izbor slovenskih besed, z manjšo stopnjo zahtevanja se pričakuje večinska uporaba pravih sklonov, pri glagolih pa večinska uporaba pravih glagolskih oblik.

Po izpitih bo vsem kandidatom, tako uspešnim kot neuspešnim, ponujena predstavitev njihovih tipičnih napak, ki so jih naredili v svojih pisnih nalogah. To bo neke vrste ustaljena praktična usmeritev za njihovo nadaljnje samostojno opismenjevanje v slovenščini.

3.1. PISNI DEL (B2): PODROBNEJŠA MERILA

JEZIKOVNA MERILA – kaj se ocenjuje:

- **ustrezna uporaba leksike** in znotraj nje tudi strokovnega izrazja (15 % = 15 točk): (pravilna uporaba splošno sporazumevalnih izrazov za opis bolezni oz. bolezenskih pojavov in tudi vzporedna uporaba medicinskih izrazov, npr. v oklepaju ob opisu, npr. *slabokrvnost* (anemičnost), *upadanje mišične mase* (atrofija mišic));
- **jezikovna pravilnost** zlasti na oblikoslovni in skladijski ravni (15 % = 15 točk): (oblikoskladijska ravnina: pravilna raba glagolskih končnic za osebe, število, spol; pravilna raba osnovnih časovnih oblik za sedanjik, navaden preteklik in prihodnjik; pravilna uporaba sklonov za samostalnik in pridevnik; smiselna uporaba predlogov in veznikov; raba ločil);
- **sporočilna smiselnost (koherentnost) besedila (20 % = 20 točk)**, pri tem bodimo pozorni tudi na smiselno uporabo in menjavo časov ter še na druga pomenska razmerja znotraj napisanega besedila: to so npr. kratka lastna predstavitev: dosedanja strokovna usposobljenost in področje dela; prošnja za dodatno izobraževanje/udeležbo na strokovnih izobraževanjih in izpopolnjevanjih, pridobitvi dodatnih ali specialnih znanj: predstavitev namena in ciljev.

3.2 USTNI DEL (C1): PODROBNEJŠA MERILA

JEZIKOVNA MERILA – kaj se ocenjuje:

1) pri razgovoru s pacientom ali s svojci pacienta (25 minut, tj. 30 % izpita), 30 % = 30 točk:

- uporaba jasnih in razumljivih stavkov (jasna in razumljiva izgovorjava z uporabo pravih oblik),
- opisno izražanje z namenom izogibati se specializiranim medicinskim izrazom,
- sprotno preverjanje lastne razumljivosti z vmesnimi vprašanji o razumljivosti povedanega,
- logična povezava predstavitve bolezenskega stanja z nadaljnjim svetovanjem in obvestilom, kaj sledi.

2) pri razgovoru s sodelavci v timu zdravstvene nege in zdravstvenem timu (20 minut, tj. 20 % izpita), 20 % = 20 točk:

- strokovni opis bolezenskega stanja (v nasprotju s pacientom je tu naslovnik strokovnjak in je zato izbor strokovnega izrazja drugačen – dopustna raba več neopisnega strokovnega izrazja, vendar povezanega v smiselne stavke);
- predstavitev možnosti ugotavljanja potreb, opazovanja pacientov/uporabnikov, ukrepanja v primeru ugotovljenih odstopanj (v nasprotju s pacientom je tu naslovnik strokovnjak in je zato izbor strokovnega izrazja drugačen – dopustna raba več neopisnega strokovnega izrazja, vendar povezanega v smiselne stavke).

Izpit iz slovenskega jezika je opravljen, če sta pozitivna ustni in pisni del izpita.

4 IZVEDBA IZPITA IN POSTOPEK OCENJEVANJA: PISNI + USTNI DEL

4.1 Izvedba izpita

Pisni del izpita kandidati pišejo v prostorih zbornice. Pisni del pišejo na javnih računalnikih, ki jih v ta namen pripravi zbornica.

Ustni del izpita se izvaja v prostorih zbornice. Kandidat dobi izroček z navodili za ustni del in nekaj minut za premislek, kako bo zastavil zlasti prvi pogovor z bolnikom; sledi še pogovor s sodelavci.

4.2 Postopek ocenjevanja

Izpraševalci/ocenjevalci pred ustnim delom izpita že dobijo na vpogled pisni del izpita posameznega kandidata. Tako imajo po opravljenem pisnem in potem še ustnem delu izpita že neko osnovno oz. vsaj okvirno informacijo o uspešnosti kandidata.

4.3 Kandidati, ki so bili na pisnem delu izpita neuspešni, imajo možnost seznanitve s pisnim izdelkom na konzultacijah.

5. IZPITNE VSEBINE

Izpit vključuje strokovne vsebine. Osnovni in s tem tudi nujni besediščni sestav tako pisnih kot govornih delov izpita je splošnosporazumevalna leksika. V oblikovanje krajših praktičnostrokovnih besedil sta vključeni tako splošnosporazumevalna kot strokovna leksika.

Izpitne vsebine so širše predstavitve zlasti vloge diplomiranih medicinskih sester, diplomiranih babic in tehnikov zdravstvene nege in vloge pacienta pri izvajanju določenih aktivnosti zdravstvene oziroma babiške nege oziroma predstavitvi strokovnega protokola; te vsebine so zgradbeno prilagojene večdelnosti izpita.

Izpitne vsebine vsaj v izhodišču temeljijo na gradivu za strokovni izpit tehnikov zdravstvene nege, Učbenika za modul zdravstvena nega: Zdravstvena nega pacienta pri življenjskih aktivnostih (Alojzija Fink, Patricija Valentina Kobilšek, 2013), učbenik: Standardi aktivnosti zdravstvene nege (Antonija Ivanuša, Danica Železnik, 2019) in vsebine za preizkus strokovne usposobljenosti in licenčni izpit (zdravstvena nega, z zdravstvom povezane okužbe, zakonodaja s področja zdravstva in poklicna etika, temeljni postopki oživljanja, kakovost in varnost v zdravstvu – vsebine objavljene na spletni strani Zbornice – Zveze (<https://www.zbornica-zveza.si/register-licence-javna-pooblastila/licenca38-clen-zzdej-k/>).

Natančnejši navedki so v poglavju Viri in literatura.

Iz **izpitnih vsebin** se v nadaljevanju oblikujejo krajši **izpitni izročki** za kandidatke in izpraševalce.

Vsebine za pisni in ustni del izpita se bodo še sproti dodajale in po potrebi tudi ustrezno dopolnjevale.

5.1. VZORČNE IZPITNE VSEBINE

- osebna higiena in urejenost
- dihanje in krvni obtok
- izločanje in odvajanje
- učenje in skrb za lastno zdravje
- preprečevanje in obvladovanje z zdravstvom povezanih okužb

5.1.1. OSEBNA HIGIENA IN UREJENOST

Osebna higiena je pomembna za vsakega človeka. Z umivanjem odstranjujemo s kože izločke, kot so znoj, odmrle celice kože, urin ter blato, vidno umazanijo, neprijeten vonj in druge škodljive snovi. Osebna higiena je intimne narave in vsak želi zanjo skrbeti sam. Odvisnost od drugih je pri osebni higieni neprijetna in zahteva od pacienta in izvajalca zdravstvene ali babiške nege veliko razumevanja, tankočutnosti, obzirnosti in spoštovanja.

Osebna higiena je povezano z dotikanjem. Pri tem se ne moremo izogniti dotikanju intimnih delov telesa, kot so obraz, usta, vrat, prsni koš, trebuh in anogenitalni predel. Pomembno je, da se pacienta dotikamo obzirno in spoštujemo njegovo dostojanstvo in zasebnost.

Primer:

Pacient je bil sprejet na zdravljenje v bolnišnico po možganski kapi. Je delno pomičen v postelji, potrebuje pomoč pri posedanju. Pred sprejemom v bolnišnico je bil samostojen, zase

je skrbel sam. Ima kratko pristrižene lase, brado in ima snemljivo zobno protezo. Na koži ima več znamenj, na nogi so se mu pojavili srbeči izpuščaji. Zaradi srbenja srbeči predel občasno poškoduje s praskanjem, ki lahko zakrvavi.

1. USTNI DEL – pogovor s pacientom (25 minut, tj. 30 % izpita = 30 točk)

- raven C1: diplomirana medicinska sestra/diplomirana babica

- raven B2 tehnik zdravstvene nege in začasno do 31. 12. 2023 diplomirana medicinska sestra/diplomirana babica²

1.1 Vloga diplomirane medicinske sestre, diplomirane babice, tehnika zdravstvene nege

Če zaradi pomanjkljivega znanja slovenskega jezika ne razumete povsem pacienta, ga prekinite in vprašajte, kaj je želel povedati. Če pacient govori preveč pogovorno ali celo narečno, ga prosite, naj isto pove v knjižni standardni slovenščini.

1.2 Pacient pričakuje:

- da se mu pri prvem srečanju predstavite in ga prosite za sodelovanje,
- da mu poveste, kako, kdo in na kašen način mu boste pomagali pri osebni negi in urejenosti,
- da mu predstavite, kako bo zagotovljena njegova intima in zasebnost,
- da ocenite njegovo sposobnost samooskrbe skozi pogovor, opazovanje in s pregledom morebitne dodatne dokumentacije,
- da sproti preverjate, ali razume vašo razlago in napotke.

1.2.1 Pacientova morebitna vprašanja:

- kaj lahko naredi ob močnejšem srbenju ali bolečinah pri srbečih izpuščajih na nogi,
- koga in kako lahko pokliče za pomoč in morebitna vprašanja,
- kaj naj naredi v primeru, da ob izpuščajih zakrvavi,
- kam lahko odloži osebne stvari, zobno protezo,
- ali bo dobil kaj proti bolečinam, če ga bo bolelo,
- ali si bo moral obriti brado in kdo mu bo pri tem pomagal.

1.3.1 Diplomirana medicinska sestra/diplomirana babica³

Pri pacientu je treba oceniti sposobnost samooskrbe pri osebni higieni in urejenosti, oceniti stanje ustne votline in zobne proteze, preveriti, ali ima pacient kakršnekoli pripomočke za osebno higieno (zobna ščetka, britvica, milo ...), in na podlagi ugotovljenih potreb po

² 21. člen ZNUNBZ določa, da se ne glede na tretji odstavek 63. člena ZZDej za diplomirano medicinsko sestro, diplomirano babico, ki opravlja svoje delo v neposrednem stiku z bolnikom, zahteva znanje slovenskega jezika na ravni B2 SEJO. Ukrep iz tega člena velja do 31. decembra 2023. Vlada Republike Slovenije lahko ukrep s sklepom največ dvakrat podaljša, vsakokrat za največ šest mesecev.

³ Vzorčne izpitne vsebine se praviloma nanašajo na področje dela diplomirane medicinske sestre in dejavnost zdravstvene nege. Kandidatke za preizkus znanja iz slovenskega strokovnega jezika za diplomirane babice prosimo, da upoštevajo, da je babištvo poklicno področje, ki obravnava ženske med normalno nosečnostjo, porodom, poporodnim obdobjem ter novorojenčka in dojenčka s ciljem, da se ohrani oziroma doseže najboljše zdravje družine; posega pa tudi na določena področja reprodukcije, porodništva, ginekologije, neonatologije, socialnih ved, zdraviliške dejavnosti, javnega zdravja, etike ... Ustni in pisni del preizkusa znanja slovenskega strokovnega jezika za diplomirane babice bo prilagojen poklicnemu področju diplomiranih babic

zdravstveni negi določiti cilje celostnega pristopa do pacienta, narediti načrt zdravstvene nege, predstaviti izvedbo aktivnosti, način dokumentiranja in vrednotenja doseženih ciljev zdravstvene nege. Diplomirana medicinska sestra prepoznava potrebe pacienta s pogovorom, opazovanjem kože in vidnih sluznic. Pacientu razloži izvedbo posameznih postopkov osebne higijene (umivanje las, ustna nega, posteljna kopel ...). Seznan ga, da bo zdravnika obvestila o morebitnih ugotovljenih odstopanjih ali poslabšanju in bolečinah ob srbečici na nogi.

1.3.2 Tehnik zdravstvene nege

Na podlagi narejenega načrta zdravstvene nege predstavi aktivnosti zdravstvene nege, ki jih bo izvedel, predstavi izvajanje posamezne aktivnosti, dokumentiranje in poročanje o morebitnih ugotovljenih odstopanjih. Predstavi aktivnost ustne nege, nege brade, anogenitalne nege, posteljne kopeli. Pacientu je treba predstaviti možnosti izvajanja osebne higijene, pomoč, ki jo bo pri tem potreboval, in ga povprašati o navadah in posebnostih pri osebni higieni. Pacienta spodbuja in usmerja, da sam skrbi za osebno higieno.

Ocenjuje se:

- uporaba jasnih in razumljivih povedi (jasna in razumljiva izgovorjava z uporabo pravih oblik, povezana v smiselne in slovnično pravilne povedi),
- opisno izražanje z namenom izogibati se strokovnim izrazom, sprotno preverjanje lastne razumljivosti z vmesnimi vprašanji o razumljivosti povedanega,
- logična povezava predstavitve stanja z nadaljnjim svetovanjem in obvestilom, kaj sledi.

2. USTNI DEL – pogovor s sodelavci v timu (25 minut, tj. 30 % izpita = 30 točk)

- raven C1: diplomirana medicinska sestra/diplomirana babica

- raven B2: tehnik zdravstvene nege in začasno do 31. 12. 2023 diplomirana medicinska sestra/diplomirana babica

2.1 Opis stanja pacienta in njegovih potreb pri življenjski aktivnosti osebna higiena in urejenost.

Diplomirana medicinska sestra preda pacienta tehniku zdravstvene nege in opiše ugotovljeno stanje pacienta. Pove, da imajo novosprejetega pacienta po možganski kapi, ki je delno pomičen in potrebuje pomoč pri vseh življenjskih aktivnostih. Načrtovane so posteljne kopeli, ustna nega, anogenitalna nega in enkrat tedensko kopanje v kadi. Nameščen je v dvoposteljno sobo, treba je poskrbeti za intimnost pri aktivnostih zdravstvene nege. Če izpuščaji na nogi zakrvavijo, je treba takoj obvestiti zdravnika. Naročen je na magnetno resonanco. Skrbelo ga je, ali si mora obriti brado.

Tehnik zdravstvene nege predaja pacienta ob predaji službe in pove, da so bile izvedene vse načrtovane aktivnosti. Pacient je bil skopan, ustna nega narejena, zobna proteza je označena in nameščena v posodo. Izpuščaji na nogi so med kopanjem zakrvaveli, o čemer je bil obveščen zdravnik, ki je naročil, naj ranice povijejo in spremljajo bolečino. Pacient je pripravljen za transport na magnetno resonanco in ponovno seznanjen, da brade ni treba obriti.

Ocenjuje se:

V nasprotju s pacientom je tu naslovnik strokovnjak in je zato izbor strokovnega izrazja drugačen – dopustna je raba več neopisnega strokovnega izrazja, vendar povezanega v smiselne in slovnično pravilne stavke):

- uporaba jasnih in razumljivih povedi (jasna in razumljiva izgovorjava z uporabo pravih oblik, povezana v smiselne in slovnično pravilne povedi),
- opisno izražanje z namenom izogibati se strokovnim izrazom, sprotno preverjanje lastne razumljivosti z vmesnimi vprašanji o razumljivosti povedanega,
- logična povezava predstavitve stanja z nadaljnjim svetovanjem in obvestilom, kaj sledi,
- strukturirana predaja pacienta in strokovno organizacijskih navodil,
- opis ugotovljenih potreb, načrtovanih in izvedenih aktivnosti, spremljanje stanja pacienta.

3. PISNI DEL – opis ugotovljenih potreb pri zagotavljanju osebne higiene in urejenosti (45 minut, tj. 50 % izpita = 50 točk): obseg pisnega dela je od 250 do 300 besed
- raven B2 diplomirana medicinska sestra/diplomirana babica, tehnik zdravstvene nege

3.1 Predstavitev načrta zdravstvene nege

Diplomirana medicinska sestra:

- Na kratko se predstavite in opišite svojo strokovno usposobljenost.
- Na kratko opišite pomen osebne higiene za pacienta.
- Napišite ugotovljene potrebe pacienta pri zagotavljanju osebne higiene in urejenosti, stanje pacienta, načrt aktivnosti, izvedbo aktivnosti. Posebna pozornost naj bo namenjena opazovanju kože, higieni ustne votline in zobni protezi, izvajanju anogenitalne nege v bolniški sobi. Na koncu opišite način dokumentiranja in vrednotenja izvedenih aktivnosti in doseženih ciljev zdravstvene nege.

Tehnik zdravstvene nege

- Na kratko se predstavite in opišite svojo strokovno usposobljenost.
- Na kratko opišite pomen osebne higiene za pacienta.
- Opišite izvedbo aktivnosti ustne nege in skrbi za zobno protezo, ki jo pri pacientu izvajate sami zaradi ocenjene nezmožnosti pacienta, da jo izvaja sam. Na koncu opišite način in pomen dokumentiranja izvedene aktivnosti in opišite pomen predaje pacienta med delovnimi izmenami.

Ocenjuje se:

- ustrezna in **jezikovno pravilna uporaba** leksike in znotraj nje tudi strokovnega izrazja,
- jezikovna pravilnost zlasti na oblikoslovni in skladenjski ravni, tudi smiselna raba veznikov in ločil,
- sporočilna smiselnost (koherentnost) besedila v smislu poročilo o stanju (negovalna diagnoza, ocena stanja) → načrt zdravstvene nege in izvedba načrtovanih aktivnosti; pri tem bodimo pozorni tudi na porabo in smiselno menjavo časov.

Izpitni jezik iz slovenskega jezika je opravljen, če sta pozitivna ustni in pisni del izpita.

5.1.2 DIHANJE IN KRVNI OBTOK

Dihanje je prenos kisika v telo in izločanje ogljikovega dioksida iz telesa. Je osnovna življenjska funkcija, brez katere življenje ni mogoče. V procesu dihanja poleg pljuč sodelujeta tudi srce in krvni obtok. Dihanje je avtomatično refleksno dogajanje. Uravnava ga center za dihanje, ki je v podaljšani hrbtenjači. Osnovna naloga pljuč je oksigenacija krvi (preskrba krvi s kisikom).

Pri dihanju razlikujemo tri procese, in sicer:

- vdih (inspirij), to je sprejemanje zraka v pljuča,
- izmenjava plinov med alveolami in kapilarami (oksigenacija),
- izdih (ekspirij), to je iztiskanje zraka iz pljuč.

Pri dihanju opazujemo: frekvenco, ritem, globino, motnje.

Normalna vrednost dihanja pri odrasli osebi je 14 do 18 vdihov na minuto. S pulznim oksimetrom merimo pulz in koncentracijo kisika v krvi, ki znaša pri odrasli osebi od 95 % do 100 %.

Primer

Pacient pride od doma v spremstvu žene. Star je 42 let in navaja bolečine v desnem delu prsnega koša, ima produktiven kašelj in obilen sputum rumene barve. Pri merjenju vitalnih funkcij so bile ugotovljene naslednje vrednosti: telesna temperatura 38.8 °C, pulz 92 utripov na minuto, frekvenca dihanja 22 vdihov na minuto. Izmerjena vrednost saturacije je 92 %. Dihanje je plitvo in oteženo zaradi bolečin v prsnem košu.

1. USTNI DEL – pogovor s pacientom (25 minut, tj. 30 % izpita = 30 točk)

- raven C1: diplomirana medicinska sestra/diplomirana babica

- raven B2 tehnik zdravstvene nege in začasno do 31. 12. 2023 diplomirana medicinska sestra/diplomirana babica

1.1 Vloga diplomirane medicinske sestre, diplomirane babice, tehnika zdravstvene nege

Če zaradi pomanjkljivega znanja slovenskega jezika pacienta ne razumete povsem, ga prekinite in vprašajte, kaj je želel povedati. Če pacient govori preveč pogovorno ali celo narečno, ga prosite, naj isto pove v knjižni standardni slovenščini.

1.2 Pričakovanja pacienta in vodila pri ugotavljanju potreb in načrtovanju procesa zdravstvene nege naj bodo:

- da se pacientu ob prvem srečanju predstavite in ga prosite za sodelovanje;
- da mu poveste, kako, kdo in kako mu bo pomagal ob težavah pri dihanju;
- da sproti preverjate, ali razume vašo razlago in napotke;
- da preprečite prenos okužb;
- izmerite vrednosti dihanja;
- izmerite vrednosti pulza in krvnega tlaka in ugotovite, ali so v mejah normale, lahko so ugotovljene nepravilnosti (bradikardija, tahikardija, aritmija ...);
- težave pri dihanju: pospešeno, upočasnjeno, oteženo, boleče, ortopneja ...;
- opazujete način dihanja;
- opazovanje kašlja, ki je lahko produktiven, neproduktiven, dražeč ali suh;
- opis izločenega sputuma (krvav).

1.3.1 Diplomirana medicinska sestra/diplomirana babica*

Analizirajte in strokovno poimenujte izmerjene vrednosti in na podlagi tega opišite aktivnosti zdravstvene nege, ki jih boste izvedli pri pacientu. S katerimi ukrepi boste poskrbeli za preprečevanje prenosa okužb glede na to, da ima pacient produktiven kašelj?

Ocenite sposobnost samooskrbe pacienta pri aktivnosti dihanja in na podlagi ugotovljenih potreb po zdravstveni negi določite cilje celostnega pristopa do pacienta, naredite načrt

zdravstvene nege, predstavite izvedbo aktivnosti, način dokumentiranja in vrednotenja doseženih ciljev zdravstvene nege.

1.3.2 Tehnik zdravstvene nege

Na podlagi narejenega načrta zdravstvene nege predstavite aktivnosti zdravstvene nege, ki jih boste izvedli. Predstavite izvajanja posamezne aktivnosti (merjenja telesne temperature aksilarno, dihanje, merjenje saturacije) ter dokumentiranje in poročanje o morebitnih ugotovljenih odstopanjih. Predstavijo naj se normalne orientacijske vrednosti (dihanje, pulz, krvni tlak, saturacija). Opišite položaj, v katerega boste namestili pacienta, da bo lažje dihal.

Ocenjuje se:

- uporaba jasnih in razumljivih povedi (jasna in razumljiva izgovorjava z uporabo pravih oblik, povezana v smiselne in slovnično pravilne povedi);
- opisno izražanje z namenom izogibati se strokovnim izrazom, sprotno preverjanje lastne razumljivosti z vmesnimi vprašanji o razumljivosti povedanega;
- logična povezava predstavitve stanja z nadaljnjim svetovanjem in obvestilom, kaj sledi.

2. USTNI DEL – pogovor s sodelavci v timu (25 minut, tj. 30 % izpita = 30 točk)

- raven C1: diplomirana medicinska sestra/diplomirana babica

- raven B2: tehnik zdravstvene nege in začasno do 31. 12. 2023 diplomirana medicinska sestra/diplomirana babica

2.1 Opis stanja pacienta in njegovih potreb pri življenjski aktivnosti dihanje in krvni obtok

Diplomirana medicinska sestra pokliče zdravnika in mu pove, da so sprejeli 42-letnega pacienta, ki navaja bolečine v desnem delu prsnega koša, da ima obilen sputum rumene barve. Izmerjene vrednosti vitalnih znakov so povišane, saturacija je 92-% in je brez kisika, dihanje je plitvo in oteženo. Telesna temperatura je 38,8 °C. Stanje je resno in prosi za takojšen pregled zdravnika in ukrepanje.

Tehnik zdravstvene nege poroča o stanju novosprejetega pacienta. Pove, da so sprejeli 42-letnega pacienta, ki ima težave pri dihanju, namestil ga je v polsedeči položaj in mu izmeril vitalne funkcije. Izmerjene vrednosti odstopajo od normalnih vrednosti. Saturacija je 92-%, težko in plitvo diha in ima bolečine v prsnem košu in obilen sputum rumene barve. Pove, da je stanje resno in prosi za takojšen pregled in ukrepanje.

Ocenjuje se:

V nasprotju s pacientom je tu naslovnik strokovnjak in je zato izbor strokovnega izrazja drugačen – dopustna je raba več neopisnega strokovnega izrazja, vendar povezanega v smiselne in slovnično pravilne stavke):

- uporaba jasnih in razumljivih stavkov (jasna in razumljiva izgovorjava z uporabo pravih oblik, povezana v smiselne in slovnično pravilne stavke);
- opisno izražanje z namenom izogibati se strokovnim izrazom, sprotno preverjanje lastne razumljivosti z vmesnimi vprašanji o razumljivosti povedanega;
- logična povezava predstavitve stanja z nadaljnjim svetovanjem in obvestilom, kaj sledi;
- strukturirano poročanje o stanju pacienta;
- opis ugotovljenih potreb, načrtovanih in izvedenih aktivnosti, spremljanje stanja pacienta.

3. PISNI DEL – opis ugotovljenih potreb pri aktivnosti dihanje in krvni obtok (45 minut, tj. 50 % izpita = 50 točk): obseg pisnega dela je od 250 do 300 besed
- raven B2: diplomirana medicinska sestra/diplomirana babica, tehnik zdravstvene nege

3.1 Predstavitev pacienta in ocena potreb po zdravstveni negi

Diplomirana medicinska sestra:

- Opišite svoje izkušnje z oskrbo pacientov v bolnišnični obravnavi.
- Na kratko opišite funkcijo dihanja in normalne vrednosti dihanja pri odraslem.
- Napišite ugotovljene negovalne probleme pri pacientu s težavami pri dihanju. Naredite načrt aktivnosti in opišite izvedbo načrtovanih aktivnosti. Posebna pozornost naj bo namenjena izmerjenim vrednostim vitalnih funkcij, saturacije in preprečevanju prenosa okužb. Na koncu opišite način dokumentiranja in vrednotenja izvedenih aktivnosti in doseženih ciljev zdravstvene nege.

Tehnik zdravstvene nege

- Opišite svoje izkušnje z oskrbo pacientov v bolnišnični obravnavi.
- Na kratko opišite funkcijo dihanja in normalne vrednosti dihanja pri odraslem.
- Opišite stanje pacienta, nameščanje v ustrezen položaj, preprečevanje z zdravstvom povezanih okužb in pomen pravilne ocene stanja in takojšnjega obveščanja, ukrepanja. Opišite izvedbo aktivnosti merjenja nasičenosti krvi s kisikom in opišite normalne vrednosti. Na koncu opišite pomen dokumentiranja.

Ocenjuje se:

- ustrezna in jezikovno pravilna uporaba leksike in znotraj nje tudi strokovnega izrazja,
- jezikovna pravilnost zlasti na oblikoslovni in skladijski ravni, tudi smiselna raba veznikov in ločil,
- sporočilna smiselnost (koherentnost) besedila v smislu poročila o stanju (diagnoza) → prognoza; pri tem bodimo pozorni tudi na uporabo in smiselno menjavo časov.

Izpitni jezik iz slovenskega jezika je opravljen, če sta pozitivna ustni in pisni del izpita.

5.1.3 IZLOČANJE IN ODVAJANJE

Izločanje je ena od osnovnih fizioloških potreb, s katerimi iz telesa izločimo odpadne produkte in škodljive snovi. Telesni izločki so urin, blato, znoj, solze, slina, menstruacija pri ženski. Pri različnih bolezenskih stanjih so izločki tudi sputum, izbruhana vsebina in izcedki iz ran. Na izločanje vplivajo: zaužita tekočina, prehrana, gibanje, delovanje notranjih organov, različna obolenja, nekatera zdravila, psihološki dejavniki in čustvena stanja (npr. občutek strahu lahko vpliva na pogostost izločanja blata) in pomanjkanje zasebnosti (npr. neprimerno stranišče in izločanje v posteljno posodo).

Primer

Pacientka je stara 82 let in sprejeta v bolnišnico zaradi zloma kolka. Pri oceni stopnje samooskrbe je ugotovljeno, da že tretji dan ni odvajala blata. V pogovoru pove, da običajno izloča blato 1-krat na dan. Jemlje zdravila proti bolečinam (analgetike) in preparate železa (Fe).

Pove, da jo tišči na blato, vendar ga ne more iztrebljati. Toži o slabem počutju in pove, da nima apetita.

1. USTNI DEL – pogovor s pacientom (25 minut, tj. 30 % izpita = 30 točk)

- raven C1: diplomirana medicinska sestra/diplomirana babica

- raven B2: tehnik zdravstvene nege in začasno do 31. 12. 2023 diplomirana medicinska sestra/diplomirana babica

1.1 Vloga diplomirane medicinske sestre, diplomirane babice, tehnika zdravstvene nege

Če zaradi pomanjkljivega znanja slovenskega jezika pacienta ne razumete povsem, ga prekinite in vprašajte, kaj je želel povedati. Če pacient govori preveč pogovorno ali celo narečno, ga prosite, naj isto pove v knjižni standardni slovenščini.

1.2 Pričakovanja pacienta in vodila pri ugotavljanju potreb in načrtovanju procesa zdravstvene nege naj bodo:

- da se pacientu ob prvem srečanju predstavite in ga prosite za sodelovanje;
- da mu poveste kako, kdo in kako mu bo pomagal in skrbel zanj;
- da mu predstavite, kako bo zagotovljena njegova intimnost in zasebnost;
- da ocenite njegovo sposobnost samooskrbe skozi pogovor, opazovanje in s pregledom morebitne dodatne dokumentacije;
- da sproti preverjate, ali razume vašo razlago in napotke;
- kaj opazujemo pri izločkih in katere so normalne vrednosti, ki jih merimo (pogostost defekacije, lastnosti blata, količina, težave, ki spremljajo iztrebljanje blata);
- najpogostejši vzroki za obstipacijo;
- kako preprečujemo obstipacijo;
- kakšen je vpliv gibanja na iztrebljanje blata;
- psihološki vidiki iztrebljanja blata v bolniški postelji (nočna posoda, plenica).

1.3.1 Diplomirana medicinska sestra/diplomirana babica

Ugotovite, kateri so možni vzroki za obstipacijo pri pacientki, kateri znaki opozarjajo na obstipacijo, opišite ukrepe za odpravo obstipacije pri pacientki, razložite, kako prehrana in gibanje vplivata na iztrebljanje blata. Opišite, kako zaprtje vpliva na splošno počutje pacienta in razložite, zakaj je potrebna previdnost pri uporabi odvajal.

Ocenite sposobnost samooskrbe pacienta pri aktivnosti izločanja in odvajanja in na podlagi ugotovljenih potreb po zdravstveni negi določite cilje celostnega pristopa do pacienta, naredite načrt zdravstvene nege, predstavite izvedbo aktivnosti, način dokumentiranja in vrednotenja doseženih ciljev zdravstvene nege.

1.3.2 Tehnik zdravstvene nege

Na podlagi narejenega načrta zdravstvene nege predstavite aktivnosti zdravstvene nege, ki jih boste izvedli. Predstavite izvajanja posamezne aktivnosti (spodbujanje, opazovanje izločanja, spremljanje bilance tekočine, vrsta prehrane, aplikacija odvajal, zagotavljanje zasebnosti in potreben čas za iztrebljanje) ter dokumentiranje in poročanje o morebitnih ugotovljenih odstopanjih. Predstavijo naj se normalne orientacijske vrednosti (odvajanje).

Ocenjuje se:

- uporaba jasnih in razumljivih povedi (jasna in razumljiva izgovorjava z uporabo pravih oblik, povezana v smiselne in slovnično pravilne povedi);
- opisno izražanje z namenom izogibati se strokovnim izrazom, sprotno preverjanje lastne razumljivosti z vmesnimi vprašanji o razumljivosti povedanega;
- logična povezava predstavitve stanja z nadaljnjim svetovanjem in obvestilom, kaj sledi.

2. USTNI DEL – pogovor s sodelavci v timu (20 minut, tj. 20 % izpita = 20 točk)

- raven C1: diplomirana medicinska sestra/diplomirana babica

- raven B2: tehnik zdravstvene nege in začasno do 31. 12. 2023 diplomirana medicinska sestra/diplomirana babica

2.1 Opis stanja pacienta in njegovih potreb pri življenjski aktivnosti izločanje in odvajanje

2.1.1 Diplomirana medicinska sestra preda pacienta tehniku zdravstvene nege in pove, da so sprejeli starostnico z zlomom kolka. Pacientka je prišla od doma, kjer je pred poškodbo blato redno odvajala enkrat dnevno. Sicer redno jemlje analgetike in preparate železa. Zadnje tri dni ni odvajala, slabo se počuti, nima apetita in malo pije. Zaradi poškodbe leži. Načrt zdravstvene nege je napisan, aktivnosti so načrtovane, predpisano je odvajalo, ki ga mora dobiti.

2.1.2 Tehnik zdravstvene nege na predaji službe pove, da so bile pri pacientu izvedene vse načrtovane aktivnosti. Pacientka je jedla in pila, dobila predpisano odvajalo. Odvajala je v postelji na nočno posodo, blato je primerne konsistence, primesi ni bilo. Pacientka je urejena, počuti se bolje. Je spala in nima bolečin. Svojci prosijo, da naj odvaja v nočno posodo, saj ima velik strah, da bi morala odvajati v plenico. Vse aktivnosti so zabeležene.

Ocenjuje se:

V nasprotju s pacientom je tu naslovnik strokovnjak in je zato izbor strokovnega izrazja drugačen – dopustna je raba več neopisnega strokovnega izrazja, vendar povezanega v smiselne in slovnično pravilne povedi):

- uporaba jasnih in razumljivih povedi (jasna in razumljiva izgovorjava z uporabo pravih oblik, povezana v smiselne in slovnično pravilne povedi);
- opisno izražanje z namenom izogibati se strokovnim izrazom, sprotno preverjanje lastne razumljivosti z vmesnimi vprašanji o razumljivosti povedanega;
- logična povezava predstavitve stanja z nadaljnjim svetovanjem in obvestilom, kaj sledi;
- strukturirana predaja pacienta in strokovno organizacijskih navodil;
- opis ugotovljenih potreb, načrtovanih in izvedenih aktivnosti, spremljanje stanja pacientke.

3. PISNI DEL – opis ugotovljenih potreb pri aktivnosti izločanje in odvajanje (45 minut, tj. 50 % izpita = 50 točk): obseg pisnega dela je od 250 do 300 besed

- raven B2: diplomirana medicinska sestra/diplomirana babica, tehnik zdravstvene nege

3.1 Predstavitev načrta zdravstvene nege

Diplomirana medicinska sestra

- Napišite vlogo delodajalca za udeležbo na izobraževanju o obravnavi starostnikov.
- Na kratko opišite življenjsko aktivnost odvajanje in izločanje.
- Napišite ugotovljene potrebe pacientke pri zagotavljanju odvajanja in izločanja, stanje pacientke, načrt aktivnosti, izvedbo aktivnosti. Posebna pozornost naj bo namenjena prehranjevanju, uživanju tekočine in gibanju pri skrbi za redno odvajanje. Opišite psihološki vidiki iztrebljanja blata v bolniški postelji (nočna posoda, plenica).
- Na koncu opišite način dokumentiranja in vrednotenja izvedenih aktivnosti in doseženih ciljev zdravstvene nege.

Tehnik zdravstvene nege

- Napišite vlogo delodajalca za udeležbo na izobraževanju o obravnavi starostnikov.
- Na kratko opišite življenjsko aktivnost odvajanje in izločanje.
- Opišite izvedbo aktivnosti nameščanja nočne posode pri pacientki z zlomom kolka in pomenu zagotavljanja intimnosti in dostojanstva. Na koncu opišite način in pomen dokumentiranja izvedene aktivnosti, opišite pomen predaje pacienta med delovnimi izmenami in prenos informacij, ki jih posredujejo svojci.

Ocenjuje se:

- ustrezna in jezikovno pravilna uporaba leksike in znotraj nje tudi strokovnega izrazja; jezikovna pravilnost zlasti na oblikoslovni in skladenjski ravni, tudi smiselna raba veznikov in ločil;
- sporočilna smiselnost (koherentnost) besedila v smislu poročila o stanju (negovalna diagnoza, ocena stanja) → načrt zdravstvene nege in izvedba načrtovanih aktivnosti; pri tem bodimo pozorni tudi na uporabo in smiselno menjavo časov.

Izpitni jezik iz slovenskega jezika je opravljen, če sta pozitivna ustni in pisni del izpita.

5.1.4 UČENJE IN SKRB ZA LASTNO ZDRAVJE⁴

Učenje je zavesten in podzavesten ustvarjalni proces, ki se dogaja v možganih. Začne se že ob rojstvu in poteka v vseh obdobjih človekovega življenja. Z učenjem pridobivamo znanje, izkušnje, spretnosti, veščine. Učenje vpliva na trajno spreminjanje samega sebe kot osebnosti, kar se odraža v odnosu do sebe in drugih, v obnašanju, vedenju, pozitivni samopodobi, človekovi aktivnosti.

V zdravstveni negi se učenje navezuje na informiranje, poučevanje in zdravstvenovzgojno izobraževanje pacienta. Pacienta informiramo in poučujemo o zdravem načinu življenja, o skrbi za lastno zdravje, o ohranjanju in izboljševanju njegovih zmogljivosti, o lažšanju kroničnih bolezni ter o prilagoditvi na spremenjen način življenja s kronično boleznijo. Pri informiranju in učenju moramo upoštevati pacientovo komunikacijsko sposobnost, razumevanje,

⁴ Zdravstvenovzgojno delo je kompetenca diplomirane medicinske sestre in diplomirane babice in ne tehnika zdravstvene nege, zato se vzorčna izpitna vsebina učenje in skrb za lastno zdravje nanaša samo na diplomirane medicinske sestre in diplomirane babice.

sprejemanje, sodelovanje, spretnosti, izobrazbo, čustveno stanje, motivacijo, pomnjenje informacij, avtonomijo in dostojanstvo pacienta.

Opis pacientovega stanja:

Pacient je star 35 let, visok 185 cm in tehta 105 kg. Je redni kadilec, pokadi 40 cigaret na dan. Težave mu povzročata kronična obstipacija. Večinoma se prehranjuje z nezdravo in hitro prehrano. Povprečno popije 1,5 l tekočine na dan. Redno uživa alkohol.

Na delovnem mestu večinoma sedi, tudi v prostem času se ne posveča redni telesni aktivnosti.

1. USTNI DEL – pogovor s pacientom (25 minut, tj. 30 % izpita = 30 točk)

- raven C1: diplomirana medicinska sestra/diplomirana babica

- raven B2: tehnik zdravstvene nege in začasno do 31. 12. 2023 diplomirana medicinska sestra/diplomirana babica

1.1 Vloga diplomirane medicinske sestre, diplomirane babice

Če zaradi pomanjkljivega znanja slovenskega jezika pacienta ne razumete povsem, ga prekinite in vprašajte, kaj je želel povedati. Če pacient govori preveč pogovorno ali celo narečno, ga prosite, naj isto pove v knjižni standardni slovenščini.

1.2 Pričakovanja pacienta in vodila pri ugotavljanju potreb in načrtovanju procesa zdravstvene nege naj bodo:

- Kakšen je pacientov življenjski slog in odnos do zdravega načina življenja?
- Kakšna je pacientova ozaveščenost in razgledanost glede zdravega načina življenja?
- Koliko pacient pozna svoje bolezensko stanje?
- Kako pacient sprejema in razume posamezne informacije?
- Koliko informacij si je pacient zapomnil in koliko jih upošteva?
- Ali ima pacient razvade, kot so prekomerno uživanje alkohola, kajenje, prekomerno uživanje tablet ali druge oblike zasvojenosti?
- Koliko pacient sprašuje in želi pridobiti dodatne informacije?
- Kakšno je pacientovo čustveno stanje (je zelo zaskrbljen, depresiven, anksiozen ...)?
- Ali so prisotne ovire pri podajanju informacij in učenju zaradi motnje v komunikaciji (npr. nerazumevanje jezika) ali zaradi motnje zavesti?

1.3.1. Diplomirana medicinska sestra

Ocenite sposobnost samooskrbe pacienta pri aktivnosti učenja in skrbi za lastno zdravje. Ocenite, kakšen je pacientov odnos do zdravega načina življenja in kako ocenjuje svoje zdravstveno stanje. Preverite, ali so prisotne ovire pri podajanju informacij, ali pacient sprejema in razume podane informacije. Na podlagi ugotovljenih potreb naredite načrt aktivnosti za učenje, motiviranje pri podajanju informacij. Poleg ustnega podajanja informacij naj se uporabijo zdravstvenovzgojne vsebine z vsebino o zdravem načinu življenja. Predstavite, kako bi preverili, ali pacient razume podane vsebine.

Predstavite pomen rednega spremljanja in preventivnega delovanja pri aktivnosti skrbi in učenja za lastno zdravje.

Ocenjuje se:

- uporaba jasnih in razumljivih povedi (jasna in razumljiva izgovarjava z uporabo pravih oblik, povezana v smiselne in slovnično pravilne povedi);

- opisno izražanje z namenom izogibati se strokovnim izrazom, sprotno preverjanje lastne razumljivosti z vmesnimi vprašanji o razumljivosti povedanega;
- logična povezava predstavitve stanja z nadaljnjim svetovanjem in obvestilom, kaj sledi.

2. USTNI DEL – pogovor s sodelavci v timu (20 minut, tj. 20 % izpita = 20 točk)
- raven C1: diplomirana medicinska sestra/diplomirana babica
- raven B2: tehnik zdravstvene nege in začasno do 31. 12. 2023 diplomirana medicinska sestra/diplomirana babica

2.1 Opis stanja pacienta in njegovih potreb pri življenjski aktivnosti učenje in skrb za lastno zdravje

Diplomirana medicinska sestra predaja pacienta drugim strokovnjakom, kjer opiše stanje pacienta.

Pove, da je v delavnico odvajanja od kajenja vključen 35-letni pacient s povečano telesno težo. Indeks telesne mase je povišan, pokadi 40 cigaret na dan, redno uživa alkohol, pri delu sedi, v prostem času ni telesno aktiven. Pojavljati so se začele zdravstvene težave in prosi, da bi ga vključili v program vodene telesne vadbe pri strokovnjaku. Delavnice odvajanje od kajenja se redno udeležuje in postopoma zmanjšuje število pokajenih cigaret na dan.

Ocenjuje se:

V nasprotju s pacientom je tu naslovnik strokovnjak in je zato izbor strokovnega izrazja drugačen – dopustna je raba več neopisnega strokovnega izrazja, vendar povezanega v smiselne in slovnično pravilne povedi):

- uporaba jasnih in razumljivih stavkov (jasna in razumljiva izgovorjava z uporabo pravih oblik, povezana v smiselne in slovnično pravilne stavke);
- opisno izražanje z namenom izogibati se strokovnim izrazom, sprotno preverjanje lastne razumljivosti z vmesnimi vprašanji o razumljivosti povedanega;
- logična povezava predstavitve stanja z nadaljnjim svetovanjem in obvestilom, kaj sledi;
- strukturirana predaja pacienta;
- opis ugotovljenih potreb, načrtovanih in izvedenih aktivnosti, spremljanje stanja pacienta.

3. PISNI DEL – opis ugotovljenih potreb pri aktivnosti učenje in skrb za lastno zdravje (45 minut, tj. 50 % izpita = 50 točk): obseg pisnega dela je od 250 do 300 besed
- raven B2: diplomirana medicinska sestra/diplomirana babica, tehnik zdravstvene nege

3.1 Predstavitev načrta zdravstvene nege

Diplomirana medicinska sestra

- Napišite priporočilo dietetiku za vključitev pacienta v delavnico priprave zdravih obrokov hrane.
- Na kratko opišite pomen učenja in skrbi za lastno zdravje.
- Opišite, kako bi svetovali pacientu in ga poučili o pomenu zdravega življenjskega sloga, škodljivosti kajenja in uživanja alkohola. Ocenite, ali ima pacient potrebna znanja za odločitev za zdrav način življenja. Kaj boste svetovali pacientu glede zdravega načina življenja in opišite ukrepe za obvladovanje telesne teže. Opišite pomen različnih

pristopov pri učenju in skrbi za lastno zdravje. Na koncu opišite način dokumentiranja in vrednotenja izvedenih aktivnosti in doseženih ciljev.

Ocenjuje se:

- ustrezna in **jezikovno pravilna uporaba** leksike in znotraj nje tudi strokovnega izrazja;
- jezikovna pravilnost zlasti na oblikoslovni in skladijski ravni, tudi smiselna raba veznikov in ločil;
- sporočilna smiselnost (koherentnost) besedila v smislu poročila o stanju (negovalna diagnoza, ocena stanja) → načrt zdravstvene nege in izvedba načrtovanih aktivnosti; pri tem bodimo pozorni tudi na uporabo in smiselno menjavo časov.

Izpitni jezik iz slovenskega jezika je opravljen, če sta pozitivna ustni in pisni del izpita.

5.1.5 Z ZDRAVSTVOM POVEZANE OKUŽBE

Obvladovanje z zdravstvom povezanih okužb pomeni zmanjšati in/ali odstraniti vire in prenose okužb ter zaščititi pacienta in zdravstveno osebje pred okužbo. Pacienti so v vseh okoljih zdravstvenih zavodov v večji nevarnosti za okužbo zaradi slabše odpornosti organizma, izpostavljenosti večjemu številu mikroorganizmov in izvajanju invazivnih posegov. V bolnišničnem okolju največjo nevarnost za okužbo predstavljajo močno virulentne bakterije in drugi mikroorganizmi. Okužbe se lahko prenašajo od pacienta do pacienta, zato je ena ključnih nalog izvajalcev zdravstvene nege, da poznajo poti prenosa in zagotavljajo standardne in poostrene ukrepe za preprečevanje prenosa okužb. Eden najbolj učinkovitih in najenostavnejših načinov je higiena rok, ki jo morajo zdravstveni delavci dosledno izvajati. Med higieno rok spada umivanje rok, razkuževanje rok, tehnika nedotikanja in uporaba rokavic. Razkuževanje rok je učinkovitejše, hitrejše in manj škodljivo za kožo kot vse druge oblike higiene rok. Razkuževanje rok je nadomestilo za umivanje, vendar samo, kadar roke niso vidno onesnažene ali mokre. Na rokah ne smemo imeti nakita, ročnih ur. Nohti morajo biti kratko prstriženi, nelakirani in negelirani. Umetni nohti niso dovoljeni.

Zaščitne rokavice so zaščitna sredstva za enkratno uporabo. Uporabljamo jih lahko omejeni čas 20 do 30 minut. Uporaba je strogo namenska in jih uporabljamo za en poseg ali postopek pri enem pacientu (z rokavicami se ne dotikamo ostalih površin). Rokavice nadenemo na čiste, suhe, razkužene roke tik pred posegom. Rokavice vedno zamenjamo po onesnaženju s krvjo ali telesnimi izločki, po poškodbi ali raztrganju.

Po uporabi rokavice odložimo obrnjene navznoter v namenski koš in si razkužimo roke.

Primer

Ob prihodu na delo si je medicinska sestra umila roke, se preoblekla v delovno uniformo in odšla na delovno mesto na oddelek. Na roki ima zapestnico, uro in dva prstana. Nohti so nekoliko daljši, lakirani z rdečim lakom, ki je na palcu nekoliko poškodovan. Izvaja postopke odvzema krvi in merjenja telesne temperature.

1. USTNI DEL – pogovor s pacientom (25 minut, tj. 30 % izpita = 30 točk)

- raven C1: diplomirana medicinska sestra/diplomirana babica

- raven B2: tehnik zdravstvene nege in začasno do 31. 12. 2023 diplomirana medicinska sestra/diplomirana babica

1.1 Vloga diplomirane medicinske sestre, diplomirane babice, tehnika zdravstvene nege

Če zaradi pomanjkljivega znanja slovenskega jezika ne razumete povsem navodil in strokovnih priporočil strokovnega sodelavca, ga prekinite in vprašajte, kaj je želel povedati. Če strokovni sodelavec govori preveč pogovorno ali celo narečno, ga prosite, naj isto pove v knjižni standardni slovenščini.

1.2 Pričakovanja strokovnega sodelavca

- pri prvem srečanju se mu predstavite in mu poveste, kakšno je vaše poznavanje področja preprečevanja okužb;
- poveste, kakšne so vaše dosedanje delovne izkušnje;
- poveste mu, kakšna je vaša vloga, katera dela boste opravljali;
- poveste mu, za katere paciente boste skrbeli oziroma na katerih deloviščih boste delali;
- sproti preverjate, ali vas je strokovni sodelavec razumel.

1.3. Vodila pri obvladovanju z zdravstvom povezanih okužb (higiena rok)

- Priprava rok (odstranitev nakita, čisti kratko postrženi nohti, nohti niso umetni, niso gelirani in niso lakirani)
- Umivanje rok (ob prihodu na delovno mesto, po uporabi stranišča, pred pripravo hrane, ob vidnem onesnaženju rok, pred odhodom domov). Postopek izvedemo pod tekočo vodo z nevtralnimi milom. Z umivanjem odstranimo umazanijo in del prehodne flore.
- Razkuževanje rok – upoštevamo pravilo 5 trenutkov za higieno rok – pred stikom z bolnikom, pred aseptičnimi posegi, pred možnim stikom s telesnimi tekočinami, po stiku z bolnikom, po stiku z bolnikovo okolico. Razkužimo vse predele rok – do osušitve razkužila. Vsak gib ponovimo 5 do 10 krat. Razkužila nikoli ne brišemo, ampak ga z gibi utiramo v kožo.
- Uporaba rokavic
- Čiščenje in razkuževanje pripomočkov med enim in drugim pacientom
- Čiščenje in razkuževanje pacientove okolice in okolice zdravstvenega delavca

1.4. Diplomirana medicinska sestra/diplomirana babica*, tehnik zdravstvene nege

Opiše pomen higiene rok in priprave delovnega okolja in pripomočkov za izvajanje aktivnosti jemanja krvi in merjenja telesne temperature. Pri tem se osredotočite na osebno urejenost zdravstvenega delavca, na poznavanje in izvajanje postopkov higiene rok in vzdrževanje neposredne pacientove okolice in okolice zdravstvenega delavca.

Ocenjuje se:

- uporaba jasnih in razumljivih povedi (jasna in razumljiva izgovorjava z uporabo pravih oblik, povezana v smiselne in slovnično pravilne povedi);
- opisno izražanje z namenom izogibati se strokovnim izrazom, sprotno preverjanje lastne razumljivosti z vmesnimi vprašanji o razumljivosti povedanega;
- logična povezava predstavitve stanja z nadaljnjim svetovanjem in obvestilom, kaj sledi.

2. USTNI DEL – pogovor s sodelavci v timu (20 minut, tj. 20 % izpita = 20 točk)

- raven C1: diplomirana medicinska sestra/diplomirana babica

2.1 Opis preprečevanja z zdravstvom povezanih okužb

Diplomirana medicinska sestra, tehnik zdravstvene nege sodelavcem poroča o ugotovljenih pomanjkljivostih pri preprečevanju z zdravstvom povezanih okužb. Pove, da si zaposleni pred stikom s pacientom ne razkuži rok, da ne razkužuje po metodi 5 trenutkov za higieno rok in da zaposleni ne upoštevajo navodila za čiščenje in razkuževanje delovnih površin. Pove, da je tak način dela nevaren in v nasprotju s strokovnimi standardi, saj lahko povzroči prenos okužb med pacienti in med zaposlenimi.

Ocenjuje se:

V nasprotju s pacientom je tu naslovnik strokovnjak in je zato izbor strokovnega izrazja drugačen – dopustna je raba več neopisnega strokovnega izrazja, vendar povezanega v smiselne in slovnično pravilne povedi):

- uporaba jasnih in razumljivih stavkov (jasna in razumljiva izgovorjava z uporabo pravilnih oblik, povezana v smiselne in slovnično pravilne stavke);
- opisno izražanje z namenom izogibati se strokovnim izrazom, sprotno preverjanje lastne razumljivosti z vmesnimi vprašanji o razumljivosti povedanega;
- logična povezava predstavitve stanja z nadaljnjim svetovanjem in obvestilom, kaj sledi;
- strukturirano poročanje o ugotovljenih odstopanjih;
- opis ugotovljenih odstopanj in predlogov za izboljšanje.

3. PISNI DEL – (45 minut, tj. 50 % izpita = 50 točk): obseg pisnega dela je od 250 do 300 besed

- raven B2; diplomirana medicinska sestra/diplomirana babica, tehnik zdravstvene nege

3.1 Opis strokovnih priporočil za higieno rok

- Napišite vabilo na delavnico higiene rok za sodelavce, kjer jim boste predstavili teoretične podlage in izvedljivi praktično delavnico.
- Na kratko opiše pomen obvladovanja okužb, povezanih z zdravstvom s poudarkom na higieni rok.
- Opiše postopek načrtovanja, priprave, izvedbe, dokumentiranja aktivnosti jemanja krvi in merjenja telesne temperature pacientom v bolniški sobi na oddelku, kjer se zdravijo pacienti z različnimi okužbami. V vsaki bolniški sobi sta dva pacienta. Opišite postopek razkuževanja rok, vzdrževanja pripomočkov za izvajanje aktivnosti, pacientove okolice in okolice zdravstvenega delavca pri izvajanju posamezne aktivnosti pri istem pacientu in pri prehodih k drugemu pacientu.

VIRI IN LITERATURA

Skupni evropski jezikovni okvir: učenje, poučevanje, ocenjevanje. Svet Evrope 2001. Slovenska izdaja: Ministrstvo RS za šolstvo in šport 2011: [SEJO uvod + 1 \(centerslo.si\)](http://sejo.centerslo.si)

The Common European Framework of Reference for Languages (CEFR):
<https://www.coe.int/en/web/lang-migrants/cefr-and-profiles>

PETEK ŠTER, Marija, ŠVAB, Igor, PETEK, Davorina. *Sporazumevanje : navodila za vaje in seminar : študijsko leto 2013/2014*. 4. dopolnjena in popravljena izd. Ljubljana: Združenje zdravnikov družinske medicine, 2013. 21 str. [COBISS.SI-ID [3650836](#)]

PETEK ŠTER, Marija (avtor, urednik), PETEK, Davorina, RENER-SITAR, Ksenija, MRVIČ, Tatjana. *Uvod v klinično medicino in klinično dentalno medicino 1 : vsebinski sklop »Sporazumevanje« : navodila za vaje in seminar, študijsko leto 2021/2022*. 1. izd. Ljubljana: Združenje zdravnikov družinske medicine, 2022. 18 f., pril. [COBISS.SI-ID [96821251](#)]

PETEK ŠTER, Marija (avtor, urednik), PETEK, Davorina (avtor, urednik), ŠVAB, Igor. *Medicina na podeželju in v odmaknjenih krajih. Navodila za vodenje vaj in seminarjev : študijsko leto 2017/2018*. 1. izd. Ljubljana: Združenje zdravnikov družinske medicine, 2017. 1 optični disk (CD-ROM). ISBN 978-961-6526-76-0. [COBISS.SI-ID [290820096](#)]

ŠVAB, Igor, KOLŠEK, Marko, PETEK ŠTER, Marija, BULC, Mateja, PETEK, Davorina (avtor, urednik), CEDILNIK-GORUP, Eva, RIFEL, Janez, ROTAR-PAVLIČ, Danica (avtor, urednik), HOMAR, Vesna. *Priročnik za mentorje za predmet Primarno zdravstveno varstvo*. 1. [i. e. 2.] izd. Ljubljana: Medicinska fakulteta, Katedra za družinsko medicino, 2016. 1 optični disk (CD-ROM). [COBISS.SI-ID [32708313](#)]

Antonija Ivanuša, Danica Železnik, 2019. Standardi aktivnosti zdravstvene nege. Univerza v Mariboru. Fakulteta za zdravstvene vede

Alojzija Fink, Patricija Valentina Kobilšek, 2013. Zdravstvena nega pacienta pri življenjskih aktivnostih. Učbenik za modul Zdravstvena nega v izobraževalnem programu Zdravstvena nega za vsebinski sklop Življenjske aktivnosti in negovalne intervencije. Grafenauer založba d.o.o.

VIRI:

Vsebine zdravstvene nege in obvezne vsebine dostopne na spletni strani Zbornice – Zveze:
<https://www.zbornica-zveza.si/register-licence-javna-pooblastila/licenca38-clen-zzdej-k/>

Pravilnik o preizkusu znanja slovenskega strokovnega jezika za zdravstvene delavce in zdravstvene sodelavce, ki opravljajo dejavnosti v zdravstveni in babiški negi (Uradni list RS, št. 28/23): <https://www.uradni-list.si/glasilo-uradni-list-rs/vsebina/2023-01-0551/pravilnik-o-preizkusu-znanja-slovenskega-strokovnega-jezika-za-zdravstvene-delavce-in-zdravstvene-sodelavce-ki-opravljajo-dejavnosti-v-zdravstveni-in-babiski-negi>

Zakon o zdravstveni dejavnosti (Uradni list RS, št. 23/05 – uradno prečiščeno besedilo, 15/08 – ZPacP, 23/08, 58/08 – ZZdrS-E, 77/08 – ZDZdr, 40/12 – ZUJF, 14/13, 88/16 – ZdZPZD, 64/17, 1/19 – odl. US, 73/19, 82/20, 152/20 – ZZUOOP, 203/20 – ZIUPOPDVE, 112/21 – ZNUPZ, 196/21 – ZDOsk, 100/22 – ZNUZSZS, 132/22 – odl. US, 141/22 – ZNUNBZ in 14/23 – odl. US): <http://pisrs.si/Pis.web/pregledPredpisa?id=ZAKO214>

